Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

23. října 2014*

„Řízení o předběžné otázce — Římská úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy — Článek 4 odst. 1, 2, 4 a 5 — Rozhodné právo při neexistenci volby práva stranami — Zasílatelská smlouva — Smlouva o přepravě zboží“

Ve věci C-305/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě Prvního protokolu ze dne 19. prosince 1988 o výkladu Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy Soudním dvorem Evropských společenství, podaná rozhodnutím Cour de cassation (Francie) ze dne 22. května 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 4. června 2013, v řízení

Haeger & Schmidt GmbH

proti

Mutuelles du Mans assurances IARD (MMA IARD),

Jacquesi Loriovi,

Dominiqu Miquelovi, jakožto likvidátorovi společnosti Safram intercontinental SARL,

Ace Insurance SA NV,

Va Tech JST SA,

Axa Corporate Solutions SA,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Ó Caoimh, C. Toader (zpravodajka), E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Haeger & Schmidt GmbH D. Le Pradem, advokátem,

* Jednací jazyk: francouzština.

— za francouzskou vládu J.-S. Pilczerem a D. Colasem, jako zmocněnci,

— za řeckou vládu F. Dedousi, jako zmocněnkyní,

— za Evropskou komisi M. Wilderspinem, jako zmocněncem,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 1, 2, 4 a 5 Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřené k podpisu v Římě dne 19. června 1980 (Úř. věst. 1980, L 266, s. 1, dále jen „Římská úmluva“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Haeger & Schmidt GmbH (dále jen „Haeger & Schmidt“), jež byla založena podle německého práva, na jedné straně a Mutuelles du Mans assurances IARD (MMA IARD), J. Loriem, D. Miquelem, jakožto likvidátorem společnosti Safram intercontinental SARL (dále jen „Safram“), jež byla založena podle francouzského práva, Ace Insurance SA NV, Axa Corporate Solutions SA a Va Tech JST SA (dále jen „Va Tech“) na straně druhé ve věci náhrady škody, která společnosti Va Tech vznikla při přepravě transformátoru, který zakoupila pro potřeby své činnosti.

Právní rámec

Římská úmluva

3 Článek 4 Římské úmluvy, nadepsaný „Rozhodné právo při neexistenci volby práva“, uvádí:

„1. V míře, ve které nebylo právo rozhodné pro smlouvu zvoleno v souladu s článkem 3, se smlouva řídí právem země, s níž nejúžeji souvisí. Na část smlouvy, kterou lze od zbytku smlouvy oddělit a která úžeji souvisí s jinou zemí, však lze výjimečně použít právo této jiné země.

2. S výhradou odstavce 5 tohoto článku platí domněnka, že smlouva nejúžeji souvisí se zemí, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění příznačné pro smlouvu, v době uzavření smlouvy obvyklé bydliště nebo v případě obchodní společnosti, sdružení nebo právnické osoby ústředí. Byla-li však smlouva uzavřena při výkonu povolání nebo při provozování živnostenské činnosti této strany, je danou zemí země, v níž se nachází hlavní provozovna, nebo má-li být v souladu s podmínkami smlouvy plněno v jiné než hlavní provozovně, je danou zemí země, v níž se nachází tato jiná provozovna.

[…]

4. Pro smlouvy o přepravě zboží neplatí domněnka uvedená v odstavci 2. U těchto smluv platí domněnka, že smlouva nejúžeji souvisí se zemí, v níž má přepravce [dopravce] v době uzavření smlouvy hlavní provozovnu, nachází-li se v této zemi také místo nakládky nebo místo vykládky nebo hlavní provozovna odesílatele zboží. Pro účely tohoto odstavce se dopravní nájemní (charterové) smlouvy [na jednu cestu] a jiné smlouvy, jejichž hlavním účelem je přeprava zboží, považují za smlouvy o přepravě zboží.

5. Odstavec 2 se nepoužije, není-li možné určit předmět plnění [určit plnění příznačné pro smlouvu]. K domněnkám uvedeným v odstavcích 2, 3 a 4 se nepřihlíží, vyplývá-li z okolností jako celku, že smlouva úžeji souvisí s jinou zemí."

Nařízení (ES) č. 593/2008

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, s. 6) nahradilo Římskou úmluvu. Toto nařízení se podle svého článku 28 použije na smlouvy uzavřené ode dne 17. prosince 2009.

5 Bod 20 odůvodnění daného nařízení uvádí:

„Pokud má smlouva zjevně užší vazbu k jiné zemi, než je země uvedená v čl. 4 odst. 1 nebo 2, měla by ‚úniková doložka' stanovit, že se má použít právo této jiné země. Při určování takové země by mělo být zohledněno mimo jiné, zda má dotčená smlouva velmi úzký vztah k jiné smlouvě nebo smlouvám."

6 Bod 22 odůvodnění téhož nařízení uvádí:

„Co se týká výkladu smluv o přepravě zboží, není s ohledem na čl. 4 odst. 4 třetí větu Římské úmluvy zamýšlena žádná podstatná změna. V důsledku toho by dopravní nájemní (charterové) smlouvy [na jednu cestu] a jiné smlouvy, jejichž hlavním účelem je přeprava zboží, měly být považovány za smlouvy o přepravě zboží. […]"

7 Článek 5 nařízení č. 593/2008, nadepsaný „Smlouvy o přepravě", stanoví:

„1. V míře, ve které nebylo právo rozhodné pro smlouvu o přepravě zboží zvoleno podle článku 3, je právem rozhodným pro takové smlouvy právo země obvyklého bydliště dopravce za předpokladu, že se místo převzetí nebo místo doručení nebo obvyklé místo bydliště odesílatele nacházejí rovněž v této zemi. Nejsou-li tyto požadavky splněny, použije se právo země, ve které se na základě dohody smluvních stran nachází místo doručení.

[…]

3. Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je smlouva, nedošlo-li k volbě práva, zjevně úžeji spojena s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1 nebo 2, použije se právo této jiné země."

Spor v původním řízení a předběžné otázky

8 Podle smlouvy uzavřené dne 24. prosince 2002 společnost Va Tech, jež byla založena podle francouzského práva a má sídlo v Lyonu (Francie), pověřila společnost Safram, jež má sídlo v Dechy (Francie), aby jakožto hlavní zasílatel obstarala přemístění transformátoru pocházejícího ze Spojených států z přístavu v Antverpách (Belgie) do Lyonu.

9 Společnost Safram, jednající vlastním jménem, avšak na účet společnosti Va Tech, uzavřela se společností Haeger & Schmidt, která má sídlo v Duisburgu (Německo), druhou zasílatelskou smlouvu, jejímž předmětem bylo obstarat přepravu tohoto transformátoru říční cestou. Společnost Haeger & Schmidt si za tímto účelem vybrala dopravce J. Loria, který je usazen v Douai (Francie) a je majitelem nákladního člunu *El-Diablo*, jenž je registrován v Belgii.

10 Transformátor během nakládky v Antverpách dne 23. ledna 2003 v podpalubí sklouzl, což mělo za následek převrácení uvedeného nákladního člunu, který se se svým nákladem potopil.

11 Společnost Va Tech podala k tribunal de commerce de Douai (obchodní soud v Douai) návrh, aby jí společnosti Safram a Haeger & Schmidt nahradily škodu. Společnost Haeger & Schmidt uplatnila regresní nárok vůči J. Loriovi, jakožto dopravci, a jeho pojistiteli Mutuelles du Mans assurances IARD (MMA IARD), který má sídlo ve Francii.

12 Tribunal de commerce de Douai vyhověl návrhu na náhradu škody, který mu byl předložen, rozsudkem ze dne 23. června 2010. Tento soud totiž rozhodl, že francouzské právo je jediné rozhodné pro dotčené smlouvy, a určil, že společnosti Safram a Haeger & Schmidt jsou jakožto zasílatelé odpovědné za škodu, která vznikla dne 23. ledna 2003.

13 Společnost Haeger & Schmidt podala proti tomuto rozsudku odvolání.

14 Rozsudkem ze dne 2. října 2011 cour d'appel de Douai (odvolací soud v Douai) potvrdil uvedený rozsudek a uložil společnosti Haeger & Schmidt, aby společnostem Axa Corporate Solutions SA a Ace Insurance SA NV, tedy pojistitelům, kteří vstoupili do práv společnosti Va Tech, zaplatila jako náhradu škody částku 285 659,64 eura navýšenou o zákonné úroky. Tatáž pohledávka byla zahrnuta do pasiv společnosti Safram, která mezitím vstoupila do likvidace. Uvedený soud v tomto ohledu rozhodl, že francouzské právo je rozhodné pro smluvní vztahy mezi jednotlivými dotčenými společnostmi, a měl tak v případě společností Safram a Haeger & Schmidt za to, že německé právo není ve smyslu čl. 4 odst. 4 Římské úmluvy rozhodné pro smlouvu o přepravě zboží, kterou francouzská společnost se sídlem ve Francii uzavřela na účet jiné francouzské společnosti, nachází-li se místo vykládky rovněž ve Francii.

15 Společnost Haeger & Schmidt podala ke Cour de cassation (kasační soud) kasační opravný prostředek a uplatnila jediný důvod kasačního opravného prostředku vycházející z nesprávného určení práva rozhodného pro spor. V tomto ohledu uvedla, že poskytla plnění příznačné pro zasílatelskou smlouvu, která váže smluvní strany, a má sídlo v Německu. Podle jejího názoru tedy cour d'appel de Douai mohl francouzské právo uplatnit na základě čl. 4 odst. 5 Římské úmluvy až po porovnání vazeb existujících mezi smlouvou a Spolkovou republikou Německo, jejíž právo je patrně rozhodné na základě obecné domněnky určení rozhodného práva, která je uvedena v čl. 4 odst. 2 této úmluvy, na jedné straně a Francouzskou republikou na straně druhé, aby v závislosti na všech okolnostech sporu, který byl uvedenému soudu předložen, určil zemi, se kterou smlouva nejúžeji souvisí ve smyslu čl. 4 odst. 5 uvedené úmluvy.

16 Za těchto podmínek se Cour de cassation rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Může být hlavním předmětem zasílatelské smlouvy, kterou příkazce pověřuje zasílatele, jenž jedná vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, obstaráním přepravy zboží, jež tento nechá provést jedním nebo několika přepravci na účet příkazce, uskutečnění přepravy zboží ve smyslu čl. 4 odst. 4 poslední věty [Římské úmluvy], a pokud ano, za jakých podmínek?

2) Pokud lze zasílatelskou smlouvu považovat za smlouvu o přepravě zboží ve smyslu čl. 4 odst. 4 [uvedené úmluvy], ale pro neexistenci požadované shody se neuplatní zvláštní domněnka určení rozhodného práva, kterou toto ustanovení stanoví, musí být znění jeho první věty, podle kterého pro smlouvu o přepravě zboží neplatí obecná domněnka uvedená v odstavci 2, vykládáno v tom smyslu, že soud tedy musí určit rozhodné právo nikoliv na základě této domněnky, která je definitivně vyvrácena, ale na základě obecné zásady určení stanovené v čl. 4 odst. 1, to znamená určením země, s níž smlouva nejúžeji souvisí, bez zvláštního zohlednění země, ve které má provozovnu smluvní strana, jež poskytuje plnění příznačné pro smlouvu?

3) Za předpokladu, že by pro zasílatelskou smlouvu platila obecná domněnka uvedená v čl. 4 odst. 2, lze v případě, že původní příkazce uzavřel smlouvu s prvním zasílatelem, jehož místo následně zaujal druhý zasílatel, připustit, aby rozhodné právo pro smluvní vztahy příkazce a tohoto druhého zasílatele bylo určeno na základě místa provozovny prvního zasílatele, přičemž právo takto určené země bude považováno za obecně použitelné na veškeré zasílatelské činnosti?“

K předběžným otázkám

K první otázce

17 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 4 poslední věta Římské úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že se uplatní na zasílatelskou smlouvu, a pokud tomu tak je, jaké podmínky umožňují považovat zasílatelskou smlouvu za smlouvu o přepravě zboží.

18 Na úvod je třeba především připomenout, že článek 4 uvedené úmluvy stanoví hraniční určovatele, na jejichž základě musí soud v případě, že nebylo právo rozhodné zvoleno stranami, určit právo rozhodné pro všechny kategorie smluv (viz rozsudek ICF, C-133/08, EU:C:2009:617, bod 25).

19 Tento článek 4 se opírá o obecnou zásadu zakotvenou v jeho odstavci 1, podle které je pro zjištění, kterému vnitrostátnímu právu smlouva podléhá, třeba určit zemi, se kterou tato smlouva „nejúžeji souvisí“ (viz rozsudek ICF, EU:C:2009:617, bod 26).

20 Avšak použití této obecné zásady je omezeno domněnkami stanovenými v čl. 4 odst. 2 až 4 Římské úmluvy.

21 Konkrétně uvedený čl. 4 odst. 2 uvádí domněnku obecné povahy spočívající v použití místa bydliště nebo sídla smluvní strany, která poskytuje plnění příznačné pro smlouvu, jako hraničního určovatele.

22 Článek 4 odst. 4 Římské úmluvy v prvních dvou větách odráží specifickou povahu smlouvy o přepravě zboží, která přinejmenším v přeshraničním kontextu stěží umožňuje vazbu k zemi, ve které má bydliště nebo sídlo smluvní strana, která poskytuje plnění příznačné pro smlouvu, jelikož vzhledem k tomu, že hlavním předmětem takové smlouvy je přemístění zboží, místo obvyklého bydliště dopravce nemá s uvedenou smlouvou objektivní souvislost. Druhá věta tohoto odstavce 4 tak uvádí demonstrativní výčet zvláštních hraničních určovatelů pro právo rozhodné v oblasti přepravních smluv.

23 Odstavec 5 téhož článku 4 obsahuje únikovou doložku, jež umožňuje vyvrátit uvedené domněnky, pokud ze všech okolností vyplývá, že smlouva úžeji souvisí s jinou zemí (v tomto smyslu viz rozsudek ICF, EU:C:2009:617, bod 27).

24 Na základě těchto úvah a za účelem odpovědi na první otázku položenou předkládajícím soudem je třeba zkoumat třetí větu článku 4 odst. 4 Římské úmluvy, která uvádí, že „se dopravní nájemní (charterové) smlouvy [na jednu cestu] a jiné smlouvy, jejichž hlavním účelem je přeprava zboží, považují za smlouvy o přepravě zboží“.

25 Pokud jde o výraz „považují za smlouvy o přepravě zboží“ a podmínky, za kterých může být jiná smlouva považována za přepravní smlouvu, je třeba připomenout, že k zajištění plné účinnosti Úmluvy s ohledem na cíle, které sleduje, jsou nezbytná jednotná a autonomní kritéria (obdobně viz rozsudek Koelzsch, C-29/10, EU:C:2011:151, bod 32 a citovaná judikatura).

26 Rovněž je třeba připomenout, že Soudní dvůr již v bodech 32 až 34 rozsudku ICF (EU:C:2009:617) vyložil tuto poslední větu uvedeného čl. 4 odst. 4 v tom smyslu, že tato věta umožňuje postavit ostatní smlouvy na roveň přepravním smlouvám, neboť jedním z účelů uvedeného ustanovení je rozšířit

použití druhé věty tohoto odstavce 4 na smlouvy, které jsou sice ve vnitrostátním právu kvalifikovány jako dopravní nájemní (charterové) smlouvy, avšak jejich hlavním předmětem je přeprava zboží. Za účelem zjištění tohoto předmětu je třeba vzít v úvahu účel smluvního vztahu, a tudíž všechny závazky smluvní strany, která poskytuje plnění příznačné pro smlouvu.

27 Totéž platí pro zasílatelskou smlouvu, která je odlišnou smlouvou, neboť plnění, které je pro ni příznačné, spočívá v obstarání přepravy zboží. Vzhledem k tomu, že hlavním předmětem zasílatelské smlouvy není přemístění zboží jako takové, nelze ji považovat za přepravní smlouvu.

28 Avšak vezmeme-li v úvahu účel smluvního vztahu, skutečně poskytnuté plnění a všechny závazky smluvní strany, která musí poskytnout plnění příznačné pro smlouvu, a pomineme-li kvalifikaci smlouvy smluvními stranami, může se ukázat, že zasílatelská smlouva má specifickou povahu přepravní smlouvy, která byla zmíněna v bodě 22 tohoto rozsudku, pokud je jejím předmětem především přemístění zboží jako takové.

29 Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci v původním řízení vyplývá, že předkládající soud kvalifikoval první dvě smlouvy uzavřené zaprvé mezi společnostmi Va Tech a Safram a zadruhé mezi společnostmi Safram a Haeger & Schmidt jako zasílatelské smlouvy. Společnost Haeger & Schmidt uzavřela za účelem obstarání přepravy transformátoru říční cestou smlouvu o přepravě s J. Loriem, který je majitelem nákladního člunu *El-Diablo*, jenž se převrátil při nakládce zboží.

30 Z předkládacího rozhodnutí rovněž vyplývá, že hlavním předmětem smlouvy uzavřené mezi společnostmi Safram a Haeger & Schmidt bylo „celkové obstarání přepravy, a nikoliv pouhé právní zastoupení příkazce“, neboť společnost Haeger & Schmidt při provedení úkonů nezbytných k přepravě dotčeného transformátoru jednala jako zprostředkovatel na vlastní odpovědnost a vlastním jménem, ale na účet příkazce.

31 Předkládajícímu soudu přísluší, aby při analýze všech okolností sporu v původním řízení, a sice smluvních ujednání odrážejících hospodářskou a obchodní realitu vztahů existujících mezi stranami a účelu čl. 4 odst. 4 Římské úmluvy, ověřil, zda a v jaké míře je hlavním předmětem dotčené zasílatelské smlouvy přeprava dotyčného zboží jako taková.

32 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 4 odst. 4 poslední věta Římské úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že toto ustanovení se vztahuje na zasílatelskou smlouvu pouze tehdy, pokud je hlavním předmětem smlouvy přeprava dotyčného zboží jako taková, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Ke druhé otázce

33 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda právo rozhodné pro smlouvu o přepravě zboží musí být v případě, že nemůže být určeno na základě čl. 4 odst. 4 druhé věty Římské úmluvy, určeno podle obecného pravidla stanoveného v odstavci 1 tohoto článku nebo obecné domněnky uvedené v odstavci 2 téhož článku.

34 Podle judikatury Soudního dvora musí vnitrostátní soud vždy určit rozhodné právo na základě domněnek uvedených v čl. 4 odst. 2 až 4 uvedené úmluvy, které odpovídají obecnému požadavku předvídatelnosti práva, a tedy právní jistoty ve smluvních vztazích (v tomto smyslu viz rozsudek ICF, EU:C:2009:617, bod 62).

35 V důsledku toho je třeba ověřit, zda případně zjištěná nepoužitelnost domněnky uvedené v čl. 4 odst. 4 Římské úmluvy vede k nemožnosti uplatnit obecnou domněnku uvedenou v odstavci 2 téhož článku, a tedy k nutnosti použít obecné pravidlo uvedené v odstavci 1 tohoto článku.

36 Článek 4 odst. 4 první věta dané úmluvy uvádí, že pro smlouvy o přepravě zboží neplatí domněnka uvedená v odstavci 2 téhož článku. Podle odstavce 4 druhé věty tohoto článku se smlouva o přepravě zboží řídí právem země, v níž má dopravce v době uzavření smlouvy hlavní provozovnu, pokud se v téže zemi nachází místo nakládky nebo místo vykládky zboží nebo hlavní provozovna odesílatele zboží.

37 Uvedený článek 4 tak výslovně stanoví, že domněnka uvedená v jeho odstavci 2 neplatí pro smlouvy o přepravě zboží. Dále uvádí několik zvláštních hraničních určovatelů, které umožňují určit právo rozhodné pro tento druh smlouvy, přičemž místo bydliště nebo sídla dopravce není samo o sobě považováno za dostatečné v tomto ohledu.

38 Za těchto podmínek by uplatnění domněnky uvedené v čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy na takovou smlouvu, jako je smlouva dotčená v původním řízení, bylo v rozporu se zněním tohoto čl. 4 odst. 4 i s logikou tohoto ustanoveni, pokud je při neexistenci shody hraničních určovatelů uvedených ve druhé větě tohoto odstavce 4 zjištěno, že domněnku uvedenou v tomto odstavci nelze uplatnit.

39 Kromě toho výklad, který vyplývá z předchozího bodu, je rovněž v souladu se zněním kolizních pravidel pro smlouvy o přepravě zboží stanovených v nařízení č. 593/2008, které se však *ratione temporis* neuplatní na věc v původním řízení. Článek 5 tohoto nařízení totiž při neexistenci shody hraničních určovatelů, které jsou v tomto článku uvedeny, vylučuje u smluv této povahy použití práva země obvyklého bydliště dopravce a výslovně uvádí, že v tomto případě je rozhodné právo země, ve které se na základě dohody smluvních stran nachází místo doručení.

40 Nejsou-li splněny podmínky stanovené v čl. 4 odst. 4 druhé větě Římské úmluvy, vnitrostátní soud tak musí zjistit právo rozhodné pro smlouvu nikoli na základě domněnky uvedené v odstavci 2 téhož článku, která je definitivně vyvrácena, ale na základě obecné zásady určení stanovené v tomto čl. 4 odst. 1 první větě, to znamená určením země, se kterou smlouva nejúžeji souvisí.

41 Jak totiž správně uvedla francouzská vláda v písemném vyjádření, vzhledem k tomu, že vnitrostátní soud musí na základě čl. 4 odst. 5 uvedené úmluvy použít právo země, s níž smlouva nejúžeji souvisí, a nepoužít rozhodné právo určené na základě domněnek uvedených v odstavcích 2 až 4 téhož článku, tentýž soud musí tím spíše použít právo země, s níž dotčená smlouva nejúžeji souvisí, jak je stanoveno v tomto čl. 4 odst. 1, pokud odstavec 4 neumožňuje určit právo rozhodné pro smlouvu o přepravě zboží (v tomto smyslu viz rozsudek ICF, EU:C:2009:617, body 63 a 64).

42 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na druhou otázku odpovědět, že čl. 4 odst. 4 Římské úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že nelze-li právo rozhodné pro smlouvu o přepravě zboží určit na základě druhé věty tohoto ustanovení, musí být určeno podle obecného pravidla stanoveného v odstavci 1 tohoto článku, to znamená, že právem, kterým se řídí tato smlouva, je právo země, s níž tato smlouva nejúžeji souvisí.

Ke třetí otázce

43 Na úvod a s ohledem na odpověď poskytnutou na první otázku je třeba uvést, že třetí otázka je položena jen pro případ, že by předkládající soud s ohledem na okolnosti věci konstatoval, že smlouvu dotčenou v původním řízení nelze postavit na roveň smlouvě o přepravě, a tedy pro ni neplatí ani obecná domněnka uvedená v čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy.

44 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu umožňuje určit právo rozhodné pro takové smluvní vztahy, jako jsou smluvní vztahy dotčené v původním řízení, ve kterých prvního zasílatele nahradil druhý zasílatel se sídlem v jiném členském státě, pouze na základě místa provozovny hlavního zasílatele.

45 Jak bylo připomenuto v bodě 22 tohoto rozsudku, na základě uvedeného čl. 4 odst. 2 platí domněnka, že smlouva nejúžeji souvisí se zemí, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění příznačné pro smlouvu, v době uzavření této smlouvy obvyklé bydliště, ústředí, hlavní provozovnu nebo jinou provozovnu, která má poskytnout plnění.

46 Jedná-li se tedy o smlouvu, na kterou se vztahuje čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy, a je-li možné určit plnění, které je pro ni příznačné, vnitrostátní soud musí nejprve určit rozhodné právo na základě zvláštních hraničních určovatelů uvedených v tomto odstavci 2, jak bylo připomenuto v bodě 35 tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ICF, EU:C:2009:617, bod 62).

47 Jak vyplývá ze znění čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy, který výslovně vyhrazuje případ použití odstavce 5 tohoto článku, i z judikatury Soudního dvora, tuto domněnku lze vyvrátit, jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto odstavci 5 (v tomto smyslu rozsudek ICF, EU:C:2009:617, body 63 a 64).

48 Z výše uvedeného vyplývá, že soud musí dále ověřit, zda je třeba s ohledem na veškeré okolnosti sporu, který mu byl předložen, vyloučit řešení, k němuž dospěl na základě uvedeného odstavce 2, či nikoliv. Za tímto účelem musí porovnat vazby mezi smlouvou a na jedné straně zemí, v níž má strana, která poskytuje plnění příznačné pro smlouvu, v okamžiku uzavření smlouvy své obvyklé bydliště nebo sídlo, a na druhé straně jinou zemí, s níž tato smlouva úzce souvisí.

49 Předkládající soud totiž musí provést celkové posouzení všech objektivních skutečností, kterými se vyznačuje smluvní vztah, a posoudit tu skutečnost nebo ty skutečnosti, která nebo které jsou podle něj nejvýznamnější (obdobně viz rozsudek Schlecker, C-64/12, EU:C:2013:551, bod 40). Jak zdůraznila Komise, z množiny významných prvků vazby je třeba zohlednit mimo jiné skutečnost, zda má dotčená smlouva úzký vztah k jiné smlouvě nebo smlouvám, které jsou případně součástí téhož řetězce smluv, jakož i místo doručení zboží.

50 Tento výklad je podpořen také bodem 20 odůvodnění nařízení č. 593/2008, který jako relevantního hraničního určovatele výslovně stanoví existenci řetězce smluv souvisejících s dotčenou smlouvou.

51 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět, že čl. 4 odst. 2 Římské úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že je-li tvrzeno, že smlouva úžeji souvisí s jinou zemí, než je země, jejíž právo je určeno na základě domněnky uvedené v daném odstavci, musí vnitrostátní soud porovnat vazby mezi touto smlouvou a na jedné straně zemí, jejíž právo je určeno na základě domněnky, a na druhé straně jinou dotčenou zemí. Při tomto porovnání musí vnitrostátní soud zohlednit veškeré okolnosti, včetně existence jiných smluv souvisejících s dotčenou smlouvou.

K nákladům řízení

52 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Článek 4 odst. 4 poslední věta Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, otevřené k podpisu v Římě dne 19. června 1980, musí být vykládán v tom smyslu, že toto ustanovení se vztahuje na zasílatelskou smlouvu pouze tehdy, pokud je hlavním předmětem smlouvy přeprava dotyčného zboží jako taková, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.**

2) **Článek 4 odst. 4 uvedené Úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že nelze-li právo rozhodné pro smlouvu o přepravě zboží určit na základě druhé věty tohoto ustanovení, musí být určeno podle obecného pravidla stanoveného v odstavci 1 tohoto článku, to znamená, že právem, kterým se řídí tato smlouva, je právo země, s níž tato smlouva nejúžeji souvisí.**

3) **Článek 4 odst. 2 téže úmluvy musí být vykládán v tom smyslu, že je-li tvrzeno, že smlouva úžeji souvisí s jinou zemí, než je země, jejíž právo je určeno na základě domněnky uvedené v daném odstavci, musí vnitrostátní soud porovnat vazby mezi touto smlouvou a na jedné straně zemí, jejíž právo je určeno na základě domněnky, a na druhé straně jinou dotčenou zemí. Při tomto porovnání musí vnitrostátní soud zohlednit veškeré okolnosti, včetně existence jiných smluv souvisejících s dotčenou smlouvou.**

Podpisy.